

Drugi tir, tir do pekla?

Anton Urankar, Časnik, 24.3.2017

Za ta prispevek mi je dal spodbudo članek skupine državljanov s prvopodpisanim prof. dr. Jožetom Duhovnikom, pred dnevi v Časniku.si. Njegov naslov je trditev: **O projektu »drugi tir« ministrstvo za infrastrukturo sistematično zavaja!** Verjamem ji!

Sem prijetno presenečen, da se je tako ugledna skupina iz znanstvene stroke odločila, da državi reče NE. Je ta odziv napoved boljših časov, je strah pred potopom države ali zgolj načrt, kako se vključiti v graditev. Sam si seveda želim, da je znanstvena stroka le sprevidela, da mora stopiti na plano in nespametnim odločitvam pooblaščenih stroke v državni upravi odpovedati poslušnost. Žal smo že zelo globoko zabredli in znanstvena stroka je do danes to propadanje nemo spremljala. Sam sem prepričan, da sta za današnje stanje v družbi odgovorni **znanstvena in pooblaščen stroka!** Brez teh ni sprejeta nobena večja odločitev. Politiki se menjajo, stroka ostaja, razkroj družbe se nadaljuje! Sklicevanje na politiko je nesprejemljivo, vsak strokovnjak ima priložnost in dolžnost, da zavrne podpis škodljive pogodbe, ali zavrne izpolnitev škodljivega ukaza in kršenje veljavne zakonodaje.

Skrito, skrivnostno, lahkotno, naj bi bili z graditvijo drugega tira že tako daleč, da rešitve, ki jo je izbrala pooblaščen stroka, ne moremo več spreminjati. V javnosti pa nisem zaznal nobenega razpisa za izdelavo te rešitve. Država trdi, da so se odločili in da te odločitve ni mogoče spremeniti! **Brez utemeljitev, brez podatkov, ki naj bi potrdili izbrano rešitev, predvideno vrednost izgradnje in njeno gospodarnost.** Državna uprava z ministrom kar sama vodi izvedbo »pripravljalnih del«, vlogo »Rotnika« je v tem primeru prevzel sam minister gospod Gašperšič. Je na dosegu nova luknja, po bančni in energetski, še železniška?

Če se za drugi tir ponovi vzorec zidanja cene za TEŠ 6, bo njegova končna vrednost 3,5 milijarde. Drugi tir za vožnjo do pekla! Kakšno škodo vendar povzročajo temu narodu!

Imamo **Zakon o graditvi objektov**, ki določa natančno, kako je treba voditi graditev za vsako vlaganje. Ta velja za državo, za podjetje in posameznika. Pooblaščen stroka v javni upravi takih gradenj ni zaustavila, bila pa je to njena pravica in dolžnost. Država vlaga, država gradi, država nadzoruje, mi plačamo! Smo res tepci? Podobnost vseh takih pregrešnih graditev je nespoštovanje veljavne zakonodaje in prva ustanova, ki bi morala to zaznati je Republiška gradbena inšpekcija. V javnosti ni nobenega njenega sporočila o kakšnih nepravilnostih. Zakaj?

Sem strokovnjak za termoelektrarne in same tehnologije izgradnje železniških prog ne obvladam, zato se bom posvetil organizacijskemu delu same izgradnje, ta pa je za vsa vlaganja več ali manj podoben.

Očitek vlade, zakaj je nov predlog skupine tako pozen, je smešen in podcenjujoč. Vsak dober predlog je vedno dobrodošel. Njegova zavrnitev pa naj bo utemeljena in zadostna. Sporočilo skupine, da imajo rešitev, ki zahteva namesto 1,4 milijarde le 800 milijonov je zadostna, da ji država prisluhne in v primeru, da ima skupina prav, je treba graditev vrniti na začetek. Tudi trditve v članku o pomanjkljivostih so tako obremenjujoče, da se jim minister gospod Gašperšič ne more izogniti. Vsebina članka utrjuje moje prepričanje, **da imajo vse te spodletele graditve oporo v sami državni upravi.** V primeru drugega tira pa je prišlo do spremembe, oporno vlogo je državna uprava opustila in prevzela samo vodenje graditve!

Dotaknil se bom le dveh bistvenih sporočil, ki ju razberem iz članka: 1. vlada krši veljavno zakonodajo in 2. zavrača izboljšavo, ki bi prepolovila vložena sredstva! Vsekakor neverjetno, vendar le v urejeni državi.

1. Očitki kršenja veljavne zakonodaje so tako rekoč na meji kazenskega pregona. Primer je zrel najmanj za posredovanje Gradbene inšpekcije pa tudi Računskega sodišča. Te trditve je treba potrditi ali ovreči! To lahko stori le pooblaščen stroka v državni upravi, pričakujem, da se bo to pot zganila. V primeru TEŠ 6 se ni. Tam še danes resno ne iščejo krivcev, iznašli so »Rotnika«, mu pripisali nekaj milijonov in zaključili. Preostale vsote nihče ne išče, nihče ne pogreša, mi bomo pa plačali celotno vrednost. Lahko se nam celo zgodi, da bo gospod Rotnik tožil državo za krivično preganjanje in zahteval odškodnino, ki jo bomo gladko poravnali. Kaj zmoremo vse prebaviti!

V primerjavi s TEŠ 6 smo pri drugem tiru v rahli prednosti. Niso še začeli kopati, vsaj upam, da ne. Tem današnjim vladnim »zanesenjakom« je prav piščeva skupina vrgla pod kolo coklo, ki nam lahko pomaga, da jih pravočasno zaustavimo, če imajo grde namene. Hvala, gospod Duhovnik!

Na tej stopnji razvoja graditve so po mojih izkušnjah nevarne posamezne raziskave, sicer nepomembne, omogočajo zaslužek posvečenim za posvečene trditve, ki usmerjajo graditev v napačno smer. Tako jalovo raziskavo so si izmislili tudi za TEŠ 6. Dokazala je, da je prava velikost nove enote 600 MW in tako določila kot edinega mogočega dobavitelja Alstom, ta je imel v svojem proizvodnem programu to velikost.

2. Vsaka gospodarna izboljšava je dobrodošla in zaželena, mora pa se potrditi v razpisnem postopku, kar pomeni, da mora ponudnik zagotoviti tudi jamstvo za škodo, ki bi nastala, če izboljšava ne bi delovala. Izboljšava pomeni, da njena uporaba ni preizkušena, zato pomeni večje tveganje in zahteva pri tako pomembni naložbi trdno jamstvo, ki ga zmora zagotoviti le ugledno, zaupanja vredno in uveljavljeno podjetje. Pričakujem, da bo skupina to svojo izboljšavo ponudila enemu takih podjetij, ki bo to izboljšavo vgradilo v svojo ponudbo. Menim, da se država sama ne sme ukvarjati z izboljšavo, ki ni preizkušena v razpisnem postopku, predvsem pa ne more sama sebi zagotavljati jamstva.

Osnovno izhodišče, ki ga v javnosti ni še nihče omenil, je način graditve, ki določa vso organizacijsko sestavo vodenja in delitve dela. Bomo gradili na ključ, po tehnoloških sklopih, po posameznih stopnjah... Delitev razdrobimo lahko le toliko na drobno, da zmoremo obvladati stanje na gradbišču, vse dobavitelje in izvajalce. Odločiti se moramo za najboljšo rešitev. Več pogodb, večje tveganje, nižja cena, večja vloga naročnika. Način izgradnje je najpomembnejša odločitev. To je treba sprejeti na samem začetku! Za drugi tir te odločitve ne poznam, zanimivo, tudi nobeden je ne pogreša, tudi piščeva skupina ne. Ima pa lahko izbor načina graditve velike posledice za naročnika! To potrjujeta primera vodovodne napeljave v UKC in tragični primeri s smejalnim plinom v šempetrski bolnišnici. **Ne moreš si privoščiti, da boš vsako cev naročil pri drugem dobavitelju in vsako delo pri drugem izvajalcu.** Vsa jamstva izpuhtijo, tudi vsaka odgovornost dobaviteljev in izvajalcev. Pri naročniku, državi, pa itak nikoli ne najdemo krivca!

Drugi tir nima izbranih osnovnih izhodišč, rešitve pa vendar ni mogoče več spreminjati. Take odločitve ne razumem in ji ne morem pritrditi. Če država ni začela z izhodišči, jih je oblikovala s samo rešitvijo, zato so v tem primeru tudi že na mizi. **Bojim se, da ni izhodišč in ne gospodarne rešitve.** Nobenega namiga o profesionalnem pristopu k graditvi še nisem zasledil.

Je prepozno! Po kateri uri vendar? Če napoveduješ končni rok, moraš izbrati začetek in določiti roke za vse vmesne stopnje. Ni časovnega programa in ne programa načina graditve, ni investicijskega programa, je pa »izbrana« že cena in to zadostuje. **Gospe in gospodje, to je drugi tir, tir do pekla!**